

وزارت جهاد کشاورزی

معاونت امور تولیدات گیاهی

دفتر امور میوه ها

دستورالعمل

احداث باغ انار

تهیه و تنظیم:

گروه میوه های نیمه گرمسیری

دستورالعمل کاشت	
عنوان	شرح دستورالعمل

الف - نیازهای اکولوژیکی انار

۱-درجه حرارت	انار میوه اختصاصی مناطق نیمه گرمسیری است (درجه حرارت ۵- تا ۴۰+ درجه سانتیگراد) زیرا گرمای زیاد باعث سوختگی و سرمای زیاد سبب ترکیدگی آن گشته و از لطافت پوست و مرغوبیت میوه می‌کاهد. در مناطق مرطوب برای شکستن دوره خواب به ۲۰۰ تا ۴۰۰ ساعت درجه حرارت زیر ۷ درجه سانتیگراد نیاز دارد و میوه برای رسیدن کامل به تابستانهای گرم و طولانی و پاییز خشک و بدون باران احتیاج دارد زیرا بارندگی فصل پاییز و سرمای زودرس هوا موجب ترکیدگی میوه و ضایعات زیاد می‌شود، همچنین هوای خنک و وجود اختلاف درجه حرارت شب و روز به رنگ گیری پوست و دانه ها کمک می‌کند. میانگین دمای سالانه در نواحی مساعد کشت انار در ۱۶ الی ۱۹ درجه سانتی گراد و یا اکثراً ۱۷/۵ تا ۱۸ درجه سانتی گراد قرار دارد.
۲-باران	
۳-ارتفاع از سطح دریا	بهترین ارتفاع ۱۰۰۰ تا ۱۷۰۰ متر از سطح دریا می‌باشد. بعضی از واریته ها در ارتفاعات پایین تر و برخی در ارتفاعات بالاتر رشد مناسب دارند. ولی به طور کلی ارتفاع از سطح دریا آن طوری که درباره درختان میوه سردسیری و از جمله سیب مورد توجه است درباره انار مطرح نیست.
۴- عرض جغرافیایی	محدوده کاشت آن تا ۴۱ درجه عرض شمالی و جنوبی همراه با انجیر و زیتون می‌باشد.
۵-آب	آب مورد نیاز برای هر هکتار باغ بطریقه سنتی تقریباً حدود ۳۰۰۰۰ متر مکعب می‌باشد. در تحقیقات انجام شده در یزد میزان آب مصرفی در روش کرتی ۲۱۰۰۰ و در روش جوی و پشته ۱۵۰۰۰ و در روش قطره ای ۷۰۰۰ متر مکعب در طول یک فصل رشد می‌باشد.

<p>درخت انار به انواع خاکها سازگاری نشان میدهد ولی به خاکهایی که دارای زهکشی کمی باشند حساس می باشد و در صورت بالابودن آب تحت الارضی نمی تواند تولید مناسب داشته باشد . بهترین خاک جهت کشت انار خاکهای رسی شنی یا شنی رسی با pH بین ۷/۵ تا ۸/۵ است.</p>	<p>۶- خاک</p>
<p>مقدار EC_w برای صفر درصد کاهش محصول ۱/۸ میلی موس بر سانتی متر است یعنی شوری آب آبیاری نباید از ۱/۸ میلی موس بر سانتی متر بیشتر باشد. چنانچه متوسط شوری آب آبیاری به ۹/۳ برسد، گیاه قادر به رشد نخواهد بود.</p>	<p>۷- مقاومت انار به شوری</p>
<p>یکی از محدودیت های کشت انار حساسیت آن به سرما می باشد که برودت زمستانه تا ۱۲- الی ۱۵- درجه سانتی گراد را تحمل می کند و در سرمای کمتر از ۱۵- درجه سانتی گراد صدمه می بیند و از این بابت حساسیت انارهای شیرین نسبت به انارهای ترش بیشتر است.</p>	<p>۸- سرمازدگی</p>
<p>ب- مراحل احداث نهالستان</p> <p>برای احداث نهالستان، خاکهای شنی و رسی با بافت سبک بسیار مناسب هستند. حدود ۴۰ تن در هکتار کود دامی به خاک آن اضافه می شود. در نیمه دوم اسفند ماه کرتهای کوچکی (۲۰-۱۰ متر مربع) در نظر گرفته و به عمق ۵۰-۳۰ سانتی متر شخم می زنیم و سپس آنرا به صورت جوی و پشته به فاصله ۵۰ سانتی متر در می آوریم و قلمه ها را به فاصله ۱۰ سانتی متر طوری در خاک فرو می کنیم که ۴-۲ سانتی متر آن از خاک بیرون باشد.</p> <p>بلافاصله پس از کاشت ، خزانه را آبیاری و از آن پس به فاصله هر ۸ تا ۱۰ روز یکبار آبیاری را تکرار می کنیم و در طول فصل رشد مرتباً علفهای هرز را از زمین بیرون می کشیم.</p>	

توصیه ارقام جهت کاشت در مناطق عمده انارکاری

ارقام عمده	استان
نادری - راوندی - ملس دانه قرمز - شیرین شهوار - آمنه خاتونی - زاغ - شیرین	اصفهان
کلم	ایلام
گلوباریک - ملس - قجاج - تقلید - قیاسی - شیرین - یزدی - عروسک	تهران

خراسان جنوبی	شیشه کپ
خراسان رضوی	شیشه کپ - بجستانی - خزر - اردستانی - قند (مشکی) - ملس - لیلی
خوزستان	قرمز دو مزه - ملس دانه سیاه - سینه پهن - شیرین پوست نازک
زنجان	دوستی - شاهوار - پوست کدوئی - ملس قرمز - میخوش - سیاه
سمنان	گلوباریک - سرخک - شهوار - یزدی - اردستانی - ملس - قرنچوک
سیستان و بلوچستان	میخوش - گلابی - بزمانی - کله گاوی - بی هسته - سنگانی - ساوه ای - لادیز
فارس	رباب - بریت - فاروق - اتابکی - کدرو (زرده انار) - قجاج - ملس (میخوش) - سیاه - شیرین شهوار - ترش سبز - حسین آقایی - قلاتون - رمی - ابر - عروس
قزوین	شاه بار - ملس - قره گوز - سنگانی
قم	قجاج - شاه پسند (دختر حمومی)
کرمان	دانه قرمز راور - کیوانی - شاهی - سیاه ملس - شیرین عقدائی
کرمانشاه	بریت سفید - ملس سوری - قمی - دانه قرمز - شیرین انار - ساوه
مازندران	کلباد (کاب دار) - شکر - ملس - لمسری (ترش که همان انار جنگلی می باشد)
مرکزی	ملس (معمولی ، تبریزی و یوسف خانی) آقامحمدعلی - آلک (شیرین و ترش) - سیاه
یزد	ملس - میخوش - شیرین شهوار - زاغ - گل - ملس دانه سیاه - طوق گردن - گرچ - سوسکی

<p>در انتخاب زمین باید عواملی نظیر نوع خاک ، بافت مناسب، عمق خاک ، شیب زمین ، روش کشت ، فاصله کشت و جهت کشت مدنظر قرار گیرند. انار در خاکهای شنی - رسی ، دارای عمق و تهویه مناسب به خوبی رشد می کند. اگر زمین به صورت تپه ماهور و روش آبیاری نشتی باشد باید نهالها را بر روی خطوط تراز با شیب حداکثر ۱-۲ درصد کشت نمود. بعد از اصلاح عوامل محدودکننده خاک و قبل از شخم زدن به میزان ۲۰-۴۰ تن در هکتار کود دامی به زمین می دهیم .</p>	<p>۱- تهیه بستر کاشت</p>
<p>با توجه به موارد فوق بهترین فاصله کشت براساس آخرین نظریات کارشناسی و طرحهای انجام یافته ۳×۴ متر یا ۵/۲×۴ متر توصیه میگردد. جهت ردیفها در جهت شمالی و جنوبی انتخاب میگردد</p>	<p>۲- نقشه باغ و جهت کشت</p>
<p>در خاکهایی که شرایط کافی برای پرورش و رشد درخت ندارند ، گودالی به طول و عرض ۱ متر و عمق ۱ متر ایجاد و بعد از برداشتن خاک چاله و ریختن خاک مرغوب و مقداری کود آلی (خاک برگ یا کود دامی) کاملاً پوسیده و کود فسفره ، به کاشت نهال اقدام می کنند . در خاکهای مرغوب ، چاله هایی به طول و عرض و عمق ۰/۶ متر ایجاد و نهال را در آن مستقر می کنیم.</p>	<p>۳- ابعاد گودالها</p>
<p>زمان کاشت نهال در فصل خواب گیاه است. هنگام کشت باید توجه نمود زمان درآوردن نهال ریشه دار از خزانه تا کاشت در محل اصلی کوتاه باشد و در هنگام کاشت نهال باید دقت نمود که تا قسمت یقه وارد خاک شود. در صورتیکه در ته چاله لایه خاک رس وجود داشته باشد، مقداری ماسه با خاک مخلوط می کنیم و در ته هر چاله نیز یک بیل کود حیوانی مخلوط می گردد. نهال ها با دقت در عمق مناسب گذاشته شده و با خاک معمولی اطراف آن را پر می شود. بعد از حفر گودال پس از مخلوط کردن مقداری کود دامی کاملاً پوسیده به غرس نهال اقدام و پس از غرس نهال خاک اطراف نهال را لگدکوب می شود تا ذرات خاک به حد ممکن به همدیگر چسبیده و ریشه را محکم نگهدارند. پس از انجام این مقدمات اقدام به آبیاری نموده که پس از آن مقداری از خاک نشست خواهد کرد که لازم است مجدداً کمی خاک پای نهال ریخته شود.</p>	<p>۴- زمان و نحوه کاشت</p>
<p>در خاکهایی که شرایط کافی برای پرورش و رشد درخت ندارند، بعد از برداشتن خاک چاله و ریختن خاک مرغوب و مقداری کود آلی(خاک برگ یا کود دامی) کاملاً پوسیده و</p>	<p>۵- تغذیه در زمان کاشت</p>

<p>کود فسفره ، با خاک مخلوط میشود.</p>	
<p>فاصله ۴×۴ متر بهترین فاصله در یزد برای رقم تجاری منطقه (ملس یزدی) بوده است ، همچنین باغ احداث شده برای رقم ملس ترش ساوه در منطقه ساوه با فواصل ۳/۵ متر × ۲/۵ متر نتایج خوبی داشته است، لذا فاصله کاشت حداقل ۳/۵ متر × ۲/۵ متر برای ارقام بارشد رویشی متوسط و حداکثر ۴ متر × ۴ متر برای ارقام با رشد رویشی قوی قابل توصیه است.</p>	<p>۶- فاصله کاشت</p>
<p>بعد از کاشت بلافاصله آبیاری سنگینی انجام میگردد تا ریشه ها به خوبی به خاک اطراف بچسبند به نحوی که هوای بین خاک و ریشه خارج گردد.</p>	<p>۷- آبیاری</p>
<p>نصب قیم برای نگهداری نهال و جلوگیری از خم شدن در مقابل باد الزامی می باشد و این قیم حداقل باید دو سال در کنار نهال حفظ شود اتصال قیم به نهال توسط نوار پهن و نرم صورت می گیرد تا آسیبی به نهال وارد نشود، همچنین برای جلوگیری از خسارت جوندگان، آفتاب سوختگی و ... با پوششی مانند شاخه درختان، نهال تازه کاشته شده را محصور می کنند.</p>	<p>۸- حفاظت</p>